Lietas Nr. C15200414

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2014.gada 15.oktobrī

Jelgavas tiesa: tiesnese N.Paņkiva,
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 20.augustā prasītāja /pers. A/ iesniegusi tiesā prasības pieteikumu pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, kas atbilst maza apmēra prasībai, kurā lūdz piedzīt uzturlīdzekļus no atbildētājas /pers. B/ uzturlīdzekļus dēla /pers. D/ uzturam 80 *euro* mēnesī.

Prasību motivē ar to, ka labprātīgi atbildētāja /pers. B/ uzturlīdzekļus dēlam /pers. D/ nedod. Prasītāja ir mazdēla /pers. D/ aizbildnis.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu.

Civilprocesa likuma 250 ^{25}.panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītāja nav lūgusi lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Atbildētājai atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta prasībām nosūtīts prasības pieteikums un tam pievienoto dokumentu noraksti, kā arī paskaidrojuma veidlapas. Un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22}panta prasībām atbildētājai izskaidrotas procesuālās tiesības.

2014.gada 12.septembrī Jelgavas tiesā saņemts atbildētājas /pers. B/ paskaidrojums prasības pieteikumam (lietas 21.lapa), kurā atbildētāja lūdz tiesu apturēt lēmuma pieņemšanu par alimentu izmaksāšanu, jo atbildētāja atrodas Iļģuciema cietumā un šobrīd nestrādā. Norāda, ka tiklīdz iekārtosies darbā, atbildētāja apņemas sniegt materiālo palīdzību dēla uzturam.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā un pusēm savlaicīgi paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības saturu kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar lietā esošo dzimšanas apliecības fotokopiju (lietas 8.lapa) pierādīts, ka 2005.gada 16.septembrī dzimušā /pers. D/ vecāki ir /pers. E/ un /pers. B/ (dzimusi – /uzvārds/).

No prasības pieteikumam pievienotā Jelgavas pilsētas bāriņtiesas 2014.gada 30.maija lēmuma (lietas 10.-11.lapa) redzams, ka /pers. E/ un /pers. B/ pārtrauktas dēla /pers. D/ aizgādības tiesības. No Jelgavas pilsētas bāriņtiesas 2014.gada 30.maija lēmuma redzams, ka /pers. C/ iecelta par /pers. D/ aizbildni.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti,

ievērojot spējas un tieksmes.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai, vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Lietā nav strīds, ka šobrīd tikai prasītāja īsteno ikdienas aizgādību pār nepilngadīgo /pers. D/.

Lietas iztiesāšanā netika iegūti pierādījumi par atbildētājas mantisko stāvokli.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts un neatkarīgi no viņu veselības stāvokļa, vecākiem savam bērnam ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņa pilnvērtīgai attīstībai.

Turklāt, tiesa uzskata, ka prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa papildus vērtēt atbildētājas mantisko stāvokli, jo tas ir valdības noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt savam bērnam.

Civillikuma 179.panta piektajā daļā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem" 2.1.punktu un 2.2.punktu, katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai– 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja pilda pienākumu dot bērniem uzturu valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, jo tas nav pierādīts ne ar kādiem Civilprocesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem atbilstoši Civilprocesa likuma 10.panta un 93.panta pirmajai daļai.

Tiesa uzskata, ka vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts, neatkarīgi no tā, ka atbildētājam pārtrauktas bērna aizgādības tiesības un prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt atbildētājas mantisko stāvokli, jo tas ir valdības noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt saviem bērniem.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo un ceturto daļu, līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību.

Tiesa uzskata, ka tas apstāklis, ka atbildētājas dēlam /pers. D/ ir iecelta aizbildne, neatbrīvo atbildētāju no pienākuma gādāt par bērnu uzturēšanu, jo saskaņā ar Civillikuma 179.panta otro daļu, pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Turklāt, par vienīgo kritēriju, kad izbeidzas vecāku pienākums gādāt par bērnu, atzīstams apstāklis, kad bērnam izbeidzas radniecības attiecības ar vecākiem un ar tām saistītās personiskās un mantiskās tiesības un pienākumi pret viņiem.

Konvencijas par bērna tiesībām 3.panta 1.punkts nosaka, ka visās darbībās attiecībā uz bērniem neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātiestādes, kas nodarbojas ar sociālās nodrošināšanas jautājumiem, tiesas, administratīvie vai likumdošanas orgāni, uzmanība pirmām kārtām tiek veltīta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses.

Tiesa uzskata, ka prasītājai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus bērnu uzturam līdz /pers. A/ izbeidzas aizbildņa tiesības pār nepilngadīgo bērnu /pers. D/ vai līdz /pers. D/ pilngadībai, jo ar aizbildnības nodibināšanu neizbeidzas /pers. D/ radniecības attiecības ar vecākiem to civiltiesiskā nozīmē un bērns, mainoties apstākļiem, jebkurā brīdī var tikt nodots vecāku aizgādībā.

Novērtējot minēto, tiesa secina, ka no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi bērna /pers. D/ uzturam līdz bērna pilngadībai vai līdz /pers. A/ izbeidzas aizbildņa tiesības pār nepilngadīgo bērnu /pers. D/ 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi. Ņemot vērā, ka minimālā darba alga valstī var mainīties, un, lai nodrošinātu nepilngadīgā bērna intereses, tas ir, nepilngadīgajam bērnam saņemt uzturlīdzekļus valstī noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, tad tiesa uzskata par nepieciešamu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru noteikt procentuāli, kas šobrīd arī atbilst prasītājas prasītajam uzturlīdzekļu apmēram.

Tiesa uzskata, ka prasītājai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus bērna uzturam līdz bērna pilngadībai vai līdz /pers. A/ izbeidzas aizbildņa tiesības pār nepilngadīgo /pers. D/, jo saskaņā ar Civillikuma 177.pantu, bērns atrodas vecāku aizgādībā līdz pilngadības sasniegšanai. Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 24.oktobra spriedumā (lietā Nr.SKC-729) no dienas, kad bērns ir sasniedzis pilngadību, māte zaudē tiesības saņemt bērna uzturam paredzētos līdzekļus un izbeidzas tēva pienākums izmaksāt tos pilngadīga bērna mātei.

Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr.SKC – 556) saskaņā ar LR Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Bez tam Senāts atzinis, ka kaut arī civiltiesiskajā likumdošanā, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, nav iekļauta norma, kas noteiktu sākuma termiņu, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā tiesa piedzenot uzturlīdzekļus no prasības celšanas brīža, piedziņā ietver naudas summas, kas samaksātas no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža tiesā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami no 2014.gada 20.augusta.

Tiesas ieskatā, noteiktais maksājamo uzturlīdzekļu apmērs atbildētājai ir jānodrošina savam bērnam līdz bērna pilngadībai, jo sasniedzot pilngadību, bērns atbrīvojas no vecāku aizgādības un ir darbspējas vecumā, tādējādi pats var realizēt savas tiesības, ja nevar sevi apgādāt, ceļot atsevišķu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta otrajai daļai, tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam, prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Tādējādi no atbildētājas, atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktam, ir piedzenama valsts nodeva EUR 172,80, kas aprēķināta no prasības summas – EUR 1152.

Tiesa izskaidro, ka valsts nodeva EUR 172,80 apmērā maksājama Valsts kasē, NMR.90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, 0539 valsts nodeva.

Tāpat no atbildētājas piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,71 (lietas 2.lapa) par tiesas dokumentu piegādāšanu, kuru iemaksa jāveic šādos rekvizītos: ekonomiskās klasifikācijas kods-21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās Personas reģ. Nr. 90001672316, Saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta nr. LV51TREL2190458019000.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesa atzīst, ka, saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, atbildētājai nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu, 193.pantu un 250.^{25}pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus /pers. D/, personas kods /personas kods/ uzturam ik mēnesi 30% (trīsdesmit procentu) apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas sākot no 2014.gada 20.augusta līdz bērna pilngadībai vai līdz brīdim, kad /pers. A/ izbeidzas aizbildņa tiesības pār nepilngadīgo /pers. D/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu EUR 172,80 (viens simts septiņdesmit divi *euro* 80 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 4,71 (četri *euro* 71 cents).

Noteikt /pers. B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 15.oktobra apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese N.Paņkiva